

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 65/03-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej v konaní o sťažnosti PhDr. M. H., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. R. G., so sídlom Advokátska kancelária B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 105/96 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo PhDr. M. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 20C 105/96 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Trnave p r i k a z u j e , aby v konaní sp. zn. 20 C 105/96 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. PhDr. M. H. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd v Trnave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. PhDr. M. H. p r i z n á v a náhradu trov konania vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Trnave povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. R. G., Advokátska kancelária B., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2003 doručená sťažnosť PhDr. M. H., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. G., so sídlom B. vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Okresného súdu v Trnave (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 105/96.

Predmetom namietaného konania je návrh o určenie povinnosti odporcom v 1. a 2. rade (Správe mestského majetku Trnava a mestu Trnava) uzatvoriť so sťažovateľkou kúpnopredajnú zmluvu o odpredaji bytu do osobného vlastníctva, ktorý sťažovateľka spolu s dvoma ďalšími navrhovateľmi (ďalej len „navrhovatelia v 1. a 2. rade“) doručila okresnému súdu 10. júna 1996. V namietanom konaní doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.

Zo sťažnosti vyplýva, že v doterajšom priebehu konania sťažovateľka dvakrát uplatnila sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka v sťažnosti vyjadruje názor, že okresný súd „*svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 105/96 porušil a naďalej porušuje jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tak uviedol sťažovateľku do právnej neistoty*“. Vzhľadom na „*pocit právnej neistoty a osobného poníženia z pocitu bezmocnosti*“ žiada sťažovateľka aj o primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prerokovaní vydal tento nález:

„1. Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 105/96 porušil právo PhDr. M. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 105/96 prikazuje konať tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. PhDr. M. H. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 250 000,- Sk (slovom dvestopäťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je jej Okresný súd v Trnave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR.

4. Okresný súd v Trnave je povinný zaplatiť PhDr. M. H. trovy právneho zastúpenia vo výške 8.800,- Sk (dva úkony po 4.270,- Sk + 2 x 128,- Sk režijný paušál, podľa § 13 ods. 8 Vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z.) na účet jej právneho zástupcu JUDr. R. G., advokáta, zriadený vo VÚB Bratislava a. s., č. ú.: do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), prijal ju uznesením z 2. apríla 2003 na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a okresný súd na oznámenie, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd vyzval tiež na vyjadrenie k sťažnosti a k jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa aj okresný súd oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol nasledovné:

„Dňa 10. 6. 1996 bol na tun. súd podaný návrh PhDr. M. H.j ako navrhovateľky v 3. rade o určenie povinnosti odporcom v 1. a 2. rade (SMM Trnava a Mesto Trnava) uzatvoriť s navrhovateľkou kúpno-predajnú zmluvu o odpredaji bytu do osobného vlastníctva.

Okresný súd Trnava rozhodol dňa 27. 6. 1996, uznesením nariadil odporcom v 1. a 2. rade zákaz disponovať predmetnou nehnuteľnosťou na Hviezdoslavovej ul. č. 3, vstavať, vykonávať nadstavbu, výstavbu, prestavbu domu do doby právoplatného skončenia v predmetnej veci.

Krajský súd v Bratislave zamietol svojim uznesením zo dňa 14. 5. 1997 predbežné opatrenie. V priebehu konania navrhovateľa upresňovali návrh (24. 11. 1997), navrhovateľka žiadala pripustenie zmeny žalobného petitu tak, že je výlučnou vlastníčkou bytu a zo zákona výlučnou vlastníčkou pivnice a podielovou spoluvlastníčkou na spoločných častiach domu.

Okresný súd Trnava dňa 18. 6. 1999 rozhodol tak, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní uzatvoriť s navrhovateľmi v 1. a 2. rade kúpno-predajnú zmluvu o prevode bytu do osobného vlastníctva a určil, že navrhovateľka v 3. rade po zaplatení kúpnej ceny je zo

zákona výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti (viď rozsudok výroková časť). Voči rozsudku podali odvolanie obaja žalovaní.

Krajský súd v Trnave sp. zn. 11 Co 63/00 zo dňa 27. 4. 2000 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.

V odôvodnení uviedol, že napadnutý rozsudok má vady, a to nedostatok podmienky konania spočívajúci v riadne ustálenom okruhu účastníkov ako i v nedostatku podmienky konania v riadnej žalobe. Pokiaľ tieto nedostatky neboli odstránené nezodpovedalo rozhodnutie požiadavkám zákona na určitosť a vykonateľnosť súdneho rozhodnutia. Žaloba proti žalovanému v prvom rade mala byť zamietnutá ako celkom bezzákladná hneď na prvom pojednávaní. Proti rozhodnutiu o možnosti vyhovieť žalobe proti žalovanému v 2. rade je rozhodujúce vyriešenie si skutkových otázok počtu pivníc, otázku nebytových priestorov a ďalších skutočností vznesených odporcom.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd 1. stupňa je povinný bezodkladne rozhodnúť o návrhu na prístup ďalších žalovaných do konania, vykonať pokus o odstránenie väd žaloby, doplniť dokazovanie, výsledky náležite zhodnotiť (napr. u žalobkyne 3 nebol preukázaný jej naliehavý právny záujem na podaní práve takejto žaloby).

Dňa 22. 1. 2001 súd rozhodol, že návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade na vylúčenie veci na samostatné konanie zamietol.

Dňa 1. 6. 2001 sudkyňa JUDr. B. M. opätovne rozhodla vo veci rozsudkom, ktorý písomne vypracovala dňa 29. 6. 2001, doručovala ho 12-tim účastníkom, posledný dátum prevzatia bol 23. 7. 2001.

Následne bolo podané odvolanie odporcu v 2. rade, odvolanie navrhovateľov v 1. a 2. rade, k odvolaniam sa vyjadrovali aj ďalší účastníci konania (5. 11. 2001, 12. 1. 2001, 13. 11. 2001, 22. 11. 2001, 6. 12. 2001, 1. 1. 2002).

Zákonná sudkyňa JUDr. B. M. k 1. 7. 2001 odišla na starobný dôchodok, celé oddelenie prevzala novoprijatá sudkyňa JUDr. M. M., ktorá v tomto oddelení k 1. 12. 2001 mala len v agende C nevybavených 523 vecí, obdobný stav bol aj v ostatných oddeleniach, 11 C – 584, 12 C – 500, 15 C – 549, 17 C – 603, 19 C – 416.

Sudkyňa JUDr. M. M. zostala od 25. 10. 2001 v stave práceneschopných, opatrením predsedu súdu bola vec 20 C 105/96 v dôsledku dlhodobej práceneschopnosti pridelená na

d'alšie konanie Mgr. M. B.. Sudkyňa po preštudovaní spisu dala vyhotoviť predkladaciu správu na Krajský súd v Trnave. Spis bol na KS Trnava od. 21. 5. 2002 do 11. 11. 2002.

Krajský súd v Trnave v dôsledku podaného odvolania účastníkov konania (navrhovateľov v 1. a 2. rade, odporcu Mesto Trnava), dňa 30. 9. 2002 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na d'alšie konanie.

Uznesenie Krajského súdu Trnava dala sudkyňa doručiť všetkým účastníkom konania, problém nastal v doručovaní keď právny zástupca PhDr. M. H., JUDr. R. G. mal v spise uvedenú adresu AK Bratislava Ružová dolina a na tejto adrese uznesenie neprevzal. Právny zástupca si prevzal uznesenie KS Trnava osobne na tunajšom súde dňa 11. 2. 2003 a Mgr. B. P. dňa 24. 3. 2003.

Ďalej v uznesení KS Trnava sp. zn. 8 Co 194/02 – 414 bolo nesprávne uvedené meno odporcu v 6. rade, a to J. N., správne má byť N. N..

V súčasnej dobe sudkyňa vyhotovila predkladaciu správu na KS Trnava za účelom vydania opravného uznesenia, po vrátení spisu bude tento predložený Ústavnému súdu SR k číslu II. ÚS 65/03 – 11.

Subjektívne prieskumy zo strany konajúcej sudkyne vzhľadom na množstvo vecí, ktoré vybavuje som nezistila.

Prieskumy v konaní vznikli aj na strane účastníkov, keď upresňovali návrh, žiadali pripustenie zmeny žalobného petitu, posledná formulácia žaloby žalobkyne v 3. rade nezodpovedala zákonu, bolo nutné odstraňovať vady žaloby, rozhodovať o návrhu na vylúčenie veci na samostatné konanie navrhovateľov v 1. a 2. rade, lebo navrhovateľka – žalobkyňa v 3. rade upravovala a menila žalobný petit vlastnými úkonmi.“.

Zo spisu sp. zn. 20C 105/96 ústavný súd zistil nad rámec vyjadrenia okresného súdu nasledovné:

1. Dňa 27. júna 1996 okresný súd prijal uznesenie č. k. 20C 105/96 – 34, ktorým zakázal odporcom disponovať spornou nehnuteľnosťou (predbežné opatrenie) a zároveň vyzval navrhovateľov na upresnenie petitu.
2. Dňa 19. júla 1996 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 1. rade proti uzneseniu z 27. júna 1996.

3. Dňa 4. októbra 1996 bol spis Krajským súdom v Bratislave vrátený okresnému súdu s upozornením, že uznesenie nebolo doručené odporcovi v 2. rade.
4. Dňa 10. decembra 1996 okresný súd opätovne predložil spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní (Krajský súd v Bratislave rozhodol o odvolaní uznesením z 14. mája 1997).
5. Navrhovatelia upresnili petit v podaní doručenom okresnému súdu 24. novembra 1997.
6. Dňa 23. decembra 1997 bol okresnému súdu doručený návrh navrhovateľov na mimosúdne vyriešenie sporu.
7. Dňa 13. marca 1998 bola vec prikázaná novej sudkyňi.
8. Dňa 19. marca 1998 sudkyňa vyzvala odporcov na zaujatie stanoviska a určila termín pojednávania.
9. Dňa 24. júna 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, po vypočutí prítomných bolo odročené na neurčito (odporcovi v 1. rade bolo uložené predložiť potrebné doklady, ku ktorým sa mali vyjadriť žalobcovia – uskutočnené dňa 23. novembra 1998).
10. V spise sa nachádza úradný záznam o práceneschopnosti sudkyne (od 26. januára 1999 do 5. marca 1999).
11. Dňa 14. júna 1999 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky „na pripustenie zmeny výroku rozsudku“.
12. Dňa 18. júna 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok.
13. Dňa 19. augusta 1999 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 1. rade a nasledujúci deň aj odvolanie odporcu v 2. rade (vyjadrenia navrhovateľov k odvolaniam boli okresnému súdu doručené 28. septembra, resp. 1. októbra 1999).
14. Dňa 2. februára 2000 bol spis predložený Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní (Krajský súd v Trnave uznesením z 27. apríla 2000 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie; uznesenie bolo okresnému súdu doručené 27. júna 2000).
15. Dňa 27. septembra 2000 okresný súd vyzval navrhovateľov v 1. a 2. rade na odstránenie väd návrhu (úprava petitu), ktorí svoj návrh doručili okresnému súdu 22. decembra 2000.

16. Dňa 22. januára 2001 okresný súd uznesením zamietol návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade o vylúčení ich vecí na samostatné konanie a zároveň uznesením pribral do konania ďalších šiestich účastníkov na strane odporcu.
17. Dňa 5. marca 2001 bola doručená okresnému súdu ďalšia úprava petitu zo strany navrhovateľov.
18. Dňa 13. marca 2001 bol okresnému súdu doručený opätovný návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade o vylúčení ich vecí na samostatné konanie.
19. Dňa 14. marca 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že mesto Trnava sa vyjadrí k zmeneným návrhom a k obsahu dokazovania do jedného mesiaca.
20. Dňa 30. mája 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku (rozsudok bol vyhlásený 1. júna 2001).
21. Dňa 17. júla 2001 bolo okresnému súdu doručené odvolanie mesta Trnava a 21. septembra 2001 odvolanie navrhovateľov a odporcov v 1. a 3. až 9. rade (vyjadrenia účastníkov konania k odvolaniam boli doručované okresnému súdu v období od 5. novembra 2001 do 9. januára 2002).
22. Pre odchod konajúcej sudkyne do dôchodku bola opatrením predsedníčky súdu vec pridelená najprv 12. januára 2002 sudkyňi JUDr. M. M. a následne v dôsledku jej dlhodobej práceneschopnosti Mgr. M. B..
23. Dňa 23. mája 2002 bol spis doručený na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Trnave, ktorý uznesením z 30. septembra 2002 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (uznesenie bolo okresnému súdu doručené 11. novembra 2002).
24. Po odstránení problémov s doručovaním (pozri vyjadrenie okresného súdu) bol spis 13. marca 2003 zaslaný Krajskému súdu v Trnave na vyhotovenie opravného uznesenia (nesprávne uvedenie mena odporcu v 6. rade).
25. Krajský súd v Trnave vydal opravné uznesenie 18. júna 2003 a spis vrátil okresnému súdu.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby

sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého *„Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“*.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou *„odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“* (II. ÚS 61/98), pričom *„tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným ...rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“* (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až *„právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“* (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednáwanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd zo sťažnosti a aj z predloženého spisu zistil, že v konaní sp. zn. 20 C 105/96 ide o určenie povinnosti uzatvoriť so sťažovateľkou a ďalšími navrhovateľmi kúpnopredajnú zmluvu o odpredaji bytu do osobného vlastníctva. Ide o konanie, ktoré už niekoľko rokov tvorí stabilnú súčasť rozhodovacej agendy prvostupňových súdov, a preto ho nemožno považovať za právne zložité.

Faktickú zložitosť tohto typu konania pred súdom prvého stupňa nemožno vylúčiť s ohľadom na počet účastníkov konania, charakter ich návrhov, ako aj rozsah dokazovania, ktoré treba vykonať. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že vzhľadom na návrhy jednotlivých navrhovateľov vrátane sťažovateľky, najmä po pribatí ďalších účastníkov do

konania na strane odporcov, má faktická zložitosť konania sp. zn. 20 C 105/96 určitý, ale nie rozhodujúci vplyv na jeho celkovú dĺžku.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. V tejto súvislosti ústavný súd, zohľadňujúc i stanovisko okresného súdu, vzal do úvahy, že právne nedostatky v žalobe ako celku a najmä v samotnom návrhu na rozhodnutie (petite), ako aj návrhy na jeho zmenu, resp. úpravu predkladané zo strany sťažovateľky v doterajšom priebehu konania mali objektívne určitý vplyv na celkovú dĺžku konania, a to napriek rešpektovaniu skutočnosti, že právo na úpravu petitu patrí k procesným oprávneniam účastníka súdneho konania priznaným mu Občianskym súdnym poriadkom. Pri konštatovaní tejto skutočnosti ale ústavný súd vychádzal zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej *„Prietahy v konaní, ktoré možno pripísať správaniu účastníka konania, nevyklúčujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, než je primerané podľa povahy veci, ak ide o zbytočný prietah zapríčinený nečinnosťou súdu“* (II. ÚS 26/95, tiež II. ÚS 22/96), a prihliadal aj na skutočnosť, že okresný súd mal možnosť, ale aj povinnosť právne vady žaloby, resp. petitu v doterajšom priebehu konania v súčinnosti so sťažovateľkou odstrániť.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Doterajší priebeh konania ústavný súd posudzoval v troch relatívne samostatných etapách:

- a) v etape od podania žaloby, t. j. 10. júna 1996, do 18. júna 1999, keď bol vyhlásený rozsudok okresného súdu č. k. 20 C 105/96 – 174,
- b) v etape od doručenia uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 11 Co 63/00-211 z 27. apríla 2000, t. j. od 27. júna 2000, do vydania rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 105/96-351 z 1. júna 2001,
- c) v etape od doručenia uznesenia Krajského súdu v Trnave č. k. 8 Co 194/02-414 z 30. septembra 2002, t. j. od 11. novembra 2002, po súčasnosť.

Ad a) V prvej etape síce okresný súd vydal v zákonnej lehote predbežné opatrenie, ale samotnú prípravu prvého pojednávania zo strany okresného súdu hodnotil ústavný súd aj vzhľadom na čas, ktorý uplynul od podania žaloby (uskutočnilo sa po uplynutí viac ako 24 mesiacov od podania žaloby), ako nedostatočne efektívnu, najmä z hľadiska získavania dôkazov a iných podkladov potrebných pre rozhodnutie vo veci, odstraňovania väd žaloby a vykonaných procesných úkonov, ktorá sa v konečnom dôsledku prejavila v doterajšej neprimeranej dĺžke konania vo veci. Prvé rozhodnutie vo veci samej prijal okresný súd s odstupom takmer jedného roka od prvého pojednávania, pričom ani toto obdobie nevyužil na náležité zistenie skutkového stavu a tomu zodpovedajúce právne posúdenie veci, čo sa prejavilo v množstve závažných nedostatkov, ktoré rozsudku okresného súdu vytkol odvolací súd. Na základe uvedeného ústavný súd ustálil, že v tejto etape konania došlo zo strany okresného súdu k zbytočným prieťahom v konaní.

Ad b) V druhej etape konania sa okresný súd sústredil na odstraňovanie nedostatkov vytknutých mu uznesením Krajského súdu v Trnave a musel sa zároveň vysporiadať s rozšírením počtu účastníkov konania, ako aj návrhmi navrhovateľov na úpravu petitu. Aj keď bolo konanie v tejto etape z hľadiska požiadaviek na zisťovanie faktického stavu zložité, mohol sa s nimi okresný súd pri intenzívnejšom úsilí vysporiadať podľa názoru ústavného súdu efektívnejšie. Nedostatočne zistený skutkový stav vytkol okresnému súdu aj Krajský súd v Trnave v uznesení č. k. 8 Co 194/02-414 z 30. septembra 2002 a uložil okresnému súdu vykonať ďalšie dokazovanie. Odstraňovanie nedostatkov v dokazovaní v súlade s týmto uznesením bude mať nesporne vplyv na celkovú dĺžku konania a predĺži čas po vydaní právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Pri hodnotení tejto etapy ústavný súd okrem už vyššie uvedeného pri hodnotení postupu okresného súdu v tejto časovej etape zoberal do úvahy najmä neprimerane dlhý čas, ktorý uplynul od vyhlásenia rozsudku okresného súdu (1. júna 2001) po doručenie spisu Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní (23. mája 2002), a to aj napriek tomu, že v tejto fáze došlo k dvom zmenám v určení konajúcej sudkyne vyvolaným objektívnymi okolnosťami (odchod do dôchodku a dlhodobá práceneschopnosť). Na základe vyššie

uvedeného ústavný súd uzavrel, že aj v tejto etape došlo k zbytočným priet'ahom v konaní zo strany okresného súdu.

Ad c) V tejto etape podľa názoru ústavného súdu nedošlo k zbytočným priet'ahom v konaní. Po odstránení problémov s doručovaním bol spis zaslaný Krajskému súdu v Trnave, ktorý ho vrátil okresnému súdu po vydaní opravného uznesenia 18. júna 2003.

Na základe vyššie uvedeného zhodnotenia ústavný súd uzavrel, že okresný súd svojím postupom v označenom konaní porušil základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 20 C 105/96 konal bez zbytočných priet'ahov.

2. V súvislosti s rozhodnutím o porušení základného práva čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „*Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.*“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde: „*Ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho*

domáha.“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľka sa domáhala finančného zadosťučinenia vo výške 250.000 Sk.

Požadovanú výšku finančného zadosťučinenia zdôvodňuje sťažovateľka tým, že ani po vyše šiestich rokoch nie je právoplatne rozhodnuté o jej návrhu. Ešte stále nie je z tohto dôvodu vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, hoci už v roku 1996 splnila všetky zákonné podmienky pre jej odkúpenie, nemôže ňou disponovať a nemá právo zasahovať do zmien, ktoré sa vykonávajú na spoločných priestoroch, zariadeniach domu i na spoločnom pozemku. Táto skutočnosť jej spôsobuje stresovú situáciu, vyvoláva obavy z budúcnosti, pocit právnej neistoty a osobného poníženia z pocitu bezmocnosti.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil pritom úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci.

Vzhľadom na dobu trvania zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 20 C 105/96 a zohľadňujúc jeho konkrétne okolnosti vrátane jeho faktickej zložitosti, ako aj správania sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd rozhodol v súlade s návrhom sťažovateľky podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania, ktoré jej vzišli z jej právneho zastupovania

v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk, t. j. 4 270 Sk za jeden úkon a 130 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony urobené v roku 2003).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2003